

MISTIKA

Kaj mistika je?

Po definiciji slovarja tujk je mistika nauk o verskih skrivnostih, misterijih (kot sestavina religij) oziroma religiozni in filozofski nauk o doživanju nadnaravnih resnic (s preišljanjem), zlasti nauk o neposrednem doživljanju boga, o skrivnostnem združevanju človeške duše z bogom (v ekstazi).

Po definiciji SSKJ pa je mistika v različnih religijah duhovno življenje, ki se izraža

v globljem, neposrednejšem stiku z božanstvom: gojiti mistiko; krščanska, muslimanska mistika // nauk o tem: dela srednjeveške mistike.

Torej je mistika takojšnje, direktno in intuitivno znanje(vedenje) o Bogu ali o zadnji resnici pridobljeni skozi osebne verske izkušnje. Najdemo lahko različne oblike misticizma tako glede oblike kakor intenzivnosti doživljanja. Pristnost doživljanja izkušnje, ni odvisna od oblike le te, pač pa od kakovosti življenja po njej. Značilnosti takega življenja so povečana vitalnost, produktivnost, vedrina ter notranje in zunanje veselje združeno v harmoniji z nečim božanskim.

Zgodovina mistike

Mistika je prisotna v različnih religijah in kulturah. Najstarejša tradicija misticizma se pojavi **v Hinduistični kulturi**. Temelji na njihovem jaz-u oziroma atman-u (to je posamezni jaz vsakega človeka) ,ki je poistosvetljen z njihovim višjim jazom ali Brahmanom (ta višji jaz naj bi bil jaz vesolja). Mistika se pojavlja tudi v **Budistični kulturi**. Ta pa se je razvila iz hindujske. Najbolj znana in najstarejša je Zen-budistična šola, ki se je razvila v 6.stoletju na Kitajskem in se je kasneje razširila na Japonsko. Učenje zena pogosto temelji na zastavljanju navidez nesmiselnih ugank. Za razrešitev le teh, je potrebno razsvetljenje, ki vodi v nirvano.(blaženo stanje srca)Poznamo različne oblike budizma, ena izmed najbolj znanih je Tantra-Budizem, katerega učenje temelji na strogih vajah duha in telesa, ki kasneje pripeljejočloveka do mističnega spoznanja. Mistika se pojavi tudi na **Kitajskem** .Njen začetnik oziroma utemeljitelj pa je filozof Lao-Tzu ali Laozi. Opazna je tudi v **Stari Grčiji** ,torej starogrška mistika, v dobi neoplatinizma. Ta je bil osnovan na filozofiji Platona, v kateri se poznajo sledovi mističnih religij. **V Islamski kulturi**

pa je mistika prisotna v Sufizmu, ki je prevzet po Hinduistični obliki misticizma.

Najbolj zanimiva tema za nas pa je mistika v **Krščanski kulturi**.

Prvi veliki Krščanski mistik je bil sv. Pavel, najbolj znani zapiski z mistično podlago pa so njegova pisma zapisana v novem testamentu. Krščanski misticizem se je razvil iz neoplatonizma. Znan je postal takrat, ko je skolastični filozof John Scotus Erigena prevedel delo Pseudo-Dionysius iz grščine v latinščino in predstavil mistiko celotni Evropi.

V srednjem veku, pa je bila mistika povezana z meništvom, saj je bilo veliko mehnikov hkrati tudi mistikov. Najbolj poznani mistiki so bili menihi obeh cerkva vzhodne in zahodne. Še posebej izstopajo v 14.stoletju menihi s svete gore Atos v Grčiji na vzhodu na zahodu pa sv. Bernard iz Clairvaux-a, Frančišek Asiški in Janez Svetokriški

V 13. stoletju pa je bil eden izmed najpomembnejših mistikov Johannes Eckhart, znan kot Meister Eckhart. Rojen je bil v viteški družini, v kraju Hochheim. Pri starosti 15 let se je pridružil redu Dominikancev in nadaljeval teološki študij. Leta 1302 je prejel diplomu iz teologije na Pariški univerzi. Kasneje je bil tudi profesor teologije v Parizu v letu 1311. Od leta 1314 do 1322 pa je pridigal in poučeval v Strasburgu kjer je bil zelo spoštovan mož.

Eckhartova teologija je nadaljevala delo Tomaža akvinskega, vendar je se je v njej še vedno pojavljala neoplatonicizem. Njegovo učenje o združenju duše in boga, ga je pripeljalo do obtožb panteizma. Obtoževali so celo Rhinelandovo mistiko, ki mu je sledila. Leta 1327, je Avignonski papež John 22. obtožil Eckharta Herezije ter ga poklical na zagovor. Braniti je moral 26 člankov, vendar ga je leta 1329 obtožil njegovo učenje št. 28.(šlo je za nek o metodo učenja)

Eckhart's theology followed that of another Dominican, St Thomas Aquinas, but it also incorporated much Neoplatonic thought. Moderni sholastiki jemljejo Eckhartov misticizem v glavnem kot osnovo, čeprav so nekateri mnja, da je njegova dela urejalo nekaj njegovih prijateljev. Njegova dela: *Talks of Instruction* (c. 1300), *The Book of Divine Consolation* (c. 1308), in še nekaj maš, imajo za njegova najbolj originalna dela.

Bistvo njegovega učenja je bilo potovanje duše k bogu v štirih fazah: 1. zaznavanje neobstoja stvari stran od

boga, ki je njiva bit – torej ne obstaja nič drugega kot bog
2. odkrivanje podobnosti med seboj in bogom-
podobnost 3. združevanje sebe z bogom – identifikacija
4. pomakniti se preko boga, da odkrijemo neko
božanstvo za bogom - prehod

Echcart je imel velik vpliv na razvoj nemškega jezika,
zato ker je pisal v latinščini in nemščini. Nemški
idealisti so gledali nanj, kot na njihovega gibanja in
moderne sholastike so prenesli njegov vpliv v razvoj
protestantizma in eksistencializma. Pri slednjem pa
lahko potegnemo črto z zen-budizmom.

Zadnja veja mysticizma pa je **Začasni mysticizem**. Pod
njega spadata krščanski in nekrščanski mysticizem. Pomemben
neklekalec je bil ameriški psiholog in filozof William James. V
nekrščanski tradiciji je bil pomemben predstavnik zen-
budizma še japonec Daisetsu Suzuki, V Hinduizmu
Savepalli Radhakrishnan in v islamu R. A. Nicholson.